

Došlo: 3.1. 07. 2017

Číslo záznamu: Číslo spisu:

Prílohy: Učiar: Referent:

Spoločnosť pre predškolskú výchovu, SV OMEP

Bratislava 31. 07. 2017

Číslo: SPV: 34/ 2017

OMEP: 24/2017

Vážený pán minister Peter Plavčan.

Spoločnosť pre predškolskú výchovu, a Slovenský výbor svetovej organizácie pre predškolskú výchovu OMEP Vás týmto otvoreným listom žiadajú, aby ste využili svoje kompetencie a pomohli zvýšiť kvalitu predprimárneho vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením tým, že dáte pokyn **na stiahnutie a úplné prepracovanie Vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie schválených 15. mája 2017 pod číslom 2017-2127/20564:14-10G0 s platnosťou od 1. septembra 2017** (ďalej len „vzdelávacie programy pre deti so ZZ“).

Schválenie vzdelávacích programov pre deti so ZZ sme **prijali s veľkým znepokojením a rozčarovaním**, pretože sme očakávali nielen ich vysokú kvalitu v podobe rešpektovania princípov inkluzívneho vzdelávania, ale aj zjednodušenie práce učiteľov s týmito programami.

Spoločnosť pre predškolskú výchovu a SV OMEP, ako profesijné organizácie združujúce pedagogických zamestnancov materských škôl, ale aj mnohých odborníkov pre predprimárne vzdelávanie pracujúcich na rôznych úrovniach riadenia materských škôl a na vysokých školách pripravujúcich budúcich učiteľov materských škôl, **vyjadrujú zásadný nesúhlas s podobou schválených vzdelávacích programov pre deti so ZZ.**

Vzdelávacie programy pre deti so ZZ neúmerne zvýšia administratívnu záťaž učiteľov, ale čo je horšie a skutočne dôležité, vôbec nebudú na prospech deťom so zdravotným znevýhodnením.

Je nemysliteľné, aby vzdelávacie programy pre deti so ZZ, ktoré sú súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách schváleného pod číslom 2016-17780/27322:1-10A0 a účinného od 1. septembra 2016 obsahovali **283 strán** zaväzujúcich pokynov pre deti so zdravotným znevýhodnením, ktoré by mali byť vzdelávané podľa princípov inklúzie tak, ako je to uvedené v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

Pripomíname, že ide nielen o deti so zdravotným znevýhodnením vzdelávané v špeciálnych materských školách (tam ich je v súčasnosti vzdelávaných cca 1 260) ale aj o deti so zdravotným znevýhodnením vzdelávané v špeciálnych triedach bežných materských škôl (v nich sa v súčasnosti vzdeláva cca 180) ale tiež o deti individuálne začlenené v bežných triedach (tam ich je v súčasnosti vzdelávaných cca 500).

Uvádžeme najzásadnejšie argumenty pre náš postoj:

- Vo vzdelávacích programoch pre deti so ZZ sú vymedzené ďalšie ciele vzdelávania pre deti so ZZ, čo je v rozpore so Štátnym vzdelávacím programom pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (ďalej len „ŠVP“), v ktorom sa na strane 108 v kapitole 11 *Výchova a vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a zabezpečenie podmienok inkluzívneho vzdelávania* vymedzujú všeobecne platné princípy inklúzie, konkrétne v bode 2: *Univerzálne a rovnaké vzdelávacie ciele (na výstupe vzdelávania)*.

- Profily absolventa vo vzdelávacích programoch pre jednotlivé zdravotné znevýhodnenia sú špecifikované do úzko definovanej podoby, pričom mnohé z nich sú len preštylizovanou podobou výkonových štandardov. Tieto časti vzdelávacích programov pre deti so ZZ nie sú v súlade ani s koncepcijným poňatím profilu absolventa v ŠVP, sú jeho nadbytočnou nadstavbou, porušuje sa nimi vyššie spomenutý princíp inklúzie. V bežnej triede, kde učiteľka pracuje s deťmi so ZZ individuálne začlenenými, je nemysliteľné, aby pri jednom dieťati sledovala profil absolventa tak, ako je vymedzený v ŠVP a pri inom dieťati (dieťati so ZZ) tak, ako je vymedzený v príslušnom vzdelávacom programe pre deti so ZZ.
- V oblasti zdefinovania vzdelávacích štandardov sú vzdelávacie programy pre deti so ZZ problematické z terminologického a najmä z didaktického hľadiska. Spracované sú veľmi nejednotne nielen z hľadiska obsahu, ale aj formy. V ŠVP sú vzdelávacie štandardy spracované v štruktúre Výkonový štandard – Obsahový štandard – Evaluačné otázky. V niektorých vzdelávacích programoch pre deti so ZZ sú spracované v štruktúre: Špecifické ciele vzdelávania – Obsah vzdelávania. V ďalších obdobne ako v ŠVP. V jednej triede teda bude musieť učiteľka plánovať a realizovať výchovno-vzdelávaciu činnosť podľa dvoch rôznorodých koncepcijných prístupov, hoci ide o jednu triedu, deti rovnakého veku a väčšinou aj o deti na rovnakej intelektovej úrovni. Aj učiteľka, ktorá by mala snahu porozumieť tomuto rozporu, by mala problém implementovať do svojej práce dva odlišné prístupy k sledovaniu cieľových požiadaviek. Obzvlášť zmätočne pôsobí keď sú výkonové štandardy na niektorých miestach premenované na špecifické ciele. Svedčí to o nedodržaní princípov všeobecnej didaktiky zo strany autorov jednotlivých vzdelávacích programov pre deti so ZZ., ale v neposlednom rade pôsobí aj veľmi diletantsky.
- Termín „špecifické ciele vzdelávania“ sa v dokumente používa v dvojakom význame – ako ďalšie špeciálne ciele vzdelávania detí s konkrétnym zdravotným znevýhodnením aj ako ciele, ktoré má dieťa dosiahnuť v konkrétnej vzdelávacej oblasti, v rámci konkrétneho obsahu, inde zasa definované ako výkonový štandard.
- Za úplnú a závažnú chybu treba považovať skutočnosť, že miestami sa štandardizuje výkon detí so zdravotným znevýhodnením dokonca viac, ako očakávaný výkon detí intaktných, bez zdravotného znevýhodnenia.

Za veľmi vážny problém považujeme aj to, ako:

- nevhodne a nezohľadňujúc reálne možnosti materských škôl a špeciálnych materských škôl sú spracované časti: Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania a Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania,
- sa zbytočne v jednotlivých vzdelávacích programoch pre deti so ZZ opakujú časti zo ŠVP,
- sa zbytočne v jednotlivých vzdelávacích programoch pre deti so ZZ opakujú texty, ktoré mohli byť uvedené len stručne v úvode s uvedením špecifik s prihliadnutím na druh, stupeň a typ konkrétneho zdravotného znevýhodnenia.

Nebudeme podrobne rozoberať ďalšie nápadné nedostatky vzdelávacích programov pre deti so ZZ, je ich príliš veľa a všetky sú dôvodom na ich stiahnutie a úplné prepracovanie. Vzdelávacie programy pre deti so ZZ v aktuálne schválenej podobe vnesú vysokú administratívnu záťaž a obmedzenia aj pri vypracúvaní individuálnych vzdelávacích programov pre tak citlivú skupinu detí. Ničia myšlienku inklúzie, ako spôsobu flexibilnej, adresnej a vysoko individualizovanej práce s dieťaťom.

Okrem obsahu dokumentu vyjadrujeme veľkú nespokojnosť aj so samotným procesom tvorby vzdelávacích programov pre deti so ZZ. Vypracovaniu síce predchádzala odborná

diskusia aj proces verejného pripomienkovania, no prevažná väčšina zásadných pripomienok nebola vôbec akceptovaná. Záverečná fáza vypracovania vzdelávacích programov pre deti so ZZ sa uskutočnila s úplným vynechaním odborníkov, ktorí obsah dokumentu zásadne pripomienkovali a mali záujem dať ho do súladu s platným ŠVP.

Vážený pán minister.

Podľa takto vypracovaných vzdelávacích programov pre deti so ZZ majú učiteľky v materských školách a špeciálnych materských školách začať pracovať už od 4. septembra 2017.

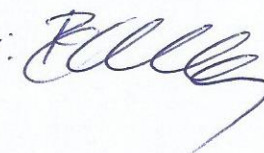
Vypracovanie vzdelávacích programov pre deti so ZZ sa jednoznačne musí realizovať za účasti odborníkov na predprimárne vzdelávanie detí v materských školách, členov odbornej komisie Štátneho pedagogického ústavu pre predprimárne vzdelávanie. Je nevyhnutné dosiahnuť, aby žiadne relevantné pripomienky neboli ignorované tak, ako sa to žiaľ stalo v procese prípravy Vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie schválených 15. mája 2017 pod číslom 2017-2127/20564:14-10G0.

Na základe vyššie uvedených argumentov Vás týmto žiadame o **okamžité zrušenie platnosti** Vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie schválených 15. mája 2017 pod číslom 2017-2127/20564:14-10G0 a o **ich prepracovanie do podoby**, v ktorej budú skutočným prínosom pre deti so zdravotným znevýhodnením.

S pozdravom

PaedDr. Jana Bolebruchová
predsedníčka SPV

PaedDr. Monika Miňová, PhD.
predsedníčka SV OMEP

20.

Na vedomie:
Viera Kalmárová - hlavná školská inšpektorka
Ludovít Hajduk – riaditeľ ŠPÚ